

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben a 2014. november 17. napján megtartott harmadfokú nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő í t é l e t e t :

A rablás büntettének kísérlete és más bűncselekmények miatt és társa ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2014. június 30. napján kihirdetett 7.Fkf.1698/2013/22.számú ítéletét a fellebbezéssel érintett fk. II. r. vádlott vonatkozásában megváltoztatja a következők szerint.

A Debreceni Városi Bíróság 34.Fk. 2048/2010/26.sz. ítéletének végrehajtásához kapcsolódó ideiglenes elbocsátás megszüntetésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Egyebekben a másodfokú ítéletet fk. II. r. vádlott vonatkozásában helybenhagyja.

fk. II. r. vádlott által a másodfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt a vele szemben kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítani rendeli.

A harmadfokú eljárásban 4000 (négyezer) forint fk. II. r. vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s :

Az ügyben elsőfokú bíróságként eljáró Hajdúböszörményi Járásbíróság, mint fiataalkorúak bírósága, 2013. június 20. napján kihirdetett 1.Fk.328/2012/57. sorszám alatti ítéletével fk. II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb. társtettesként elkövetett rablás büntettének kísérletében (1978. évi IV. törvény 321. § (1) bekezdés), és 2 rb. testi sértés büntettének kísérletében (1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés, (2) bekezdés), melyből 1 rb-t társtettesként követett el, ezért - a Hajdúböszörményi Városi Bíróság 1.Fk.2/2012/23. számú ítéletének próbára bocsátást kimondó rendelkezésének hatályon kívül helyezése, és a próbára bocsátás megszüntetése mellett - halmazati büntetésül 3 év fiataalkorúak börtönbüntetésére és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Az így kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt, megszüntette a Debreceni Városi Bíróság 34.Fk.2048/2010/26. számú ítéletének végrehajtása során engedélyezett ideiglenes elbocsátást, rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

Az elsőfokú ítélet ellen fk. II. r. vádlott és kirendelt védője jelentett be fellebbezést elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés végett, míg a határozatot az ügyész a nyilatkozattételre nyitva álló határidőn belül tudomásul vette.

A Debreceni Ítéltábla Bkk.III.659/2013/2. számú, 2013. augusztus 28. napján kelt határozatával másodfokú eljárás lefolytatására kijelölt Miskolci Törvényszék a 2014. június 30. napján kelt 7.Fkf.1698/2013/22. számú ítéletével az elsőfokú határozatot megváltoztatva, fk. II. r. vádlott sérelmére elkövetett cselekményét egységesen társtettesként elkövetett rablás bűntette kísérletének (Btk. 365. § (1) bekezdés a/ pont) minősítette. A sérelmére elkövetett testi épséget sértő cselekmény testi sértés vétségeként (Btk. 164. § (1) bekezdés, (2) bekezdés) történő minősítésével e részében az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az e bűncselekmény miatti eljárást megszüntette. Rendelkezett továbbá arról, hogy fk. II. r. vádlott a fiatakorúak börtöne szabadságvesztés büntetéséből legkorábban a büntetés 2/3-ad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött további idő beszámítása, illetőleg a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről történő rendelkezés mellett.

A kézbesítés útján közölt másodfokú ítélet ellen fk. II. r. vádlott élt fellebbezéssel, melyet írásban is indokolva téves jogi minősítésre hivatkozott, egyben a kiszabott büntetés enyhítését célozva, de sérelmesnek tartotta a másodfokú határozat indokolásában írtakat is. Az ügyész és a védő a kihirdetéskor tudomásul vették a határozatot. Megjegyzést érdemel, hogy a Hajdúböszörményi Járásbíróság ítélete az eljárással szintén érintett I. r. vádlott vonatkozásában a Miskolci Törvényszék fenti másodfokú ítéletével a kihirdetés napján jogerőre emelkedett.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.389/2013/3-I. számú átiratában az elsőfokú és másodfokú bíróságok eljárását perrendszerűnek jellemezte, a törvényszék által kiegészített és pontosított tényállást megalapozottnak tartotta. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok okszerűen vontak következtetést fk. bűnösségére, és cselekményének jogi minősítése is helyes. A kiszabott büntetés nemének és mértékének törvényes jellege folytán az enyhítést nem tartotta indokoltnak, ezért a másodfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A Debreceni Ítéltábla által megtartott harmadfokú nyilvános ülésen a védő a terhelt által előterjesztett fellebbezést abból a szempontból jellemezte alaposnak, hogy az elkövetéskori anyagi jogi szabályozás alkalmazása lehet kedvezőbb, még a törvényszék ítéletében hivatkozott feltételes szabadságra bocsátás megváltozott anyagi jogi szabályai ellenére is, ám ekkor a tényállást és a kiszabott büntetés mértékét már nem sérelmezte.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészséget képviselő ügyész az átiratban megfogalmazottak szerint változatlanul a másodfokú ítélet helybenhagyása mellett érvelt, ugyanis álláspontja szerint az eljáró bíróságok a Btk. 2. §-a iránymutatásai alapján kizárólag arra lehetnek figyelemmel, hogy az elkövetéskori avagy az elbíráláskori Büntető Törvénykönyv alapján bírálendő el kedvezőbben a terhelt cselekménye.

Fk. II. r. vádlott felszólalásában megbánó magatartást tanúsított és részbeni beismerő vallomást tett.

Az ítéltábla eljárása során mindenképp azt vizsgálta, hogy fennáll-e a lehetősége a harmadfokú eljárás lefolytatásának, azaz, hogy a másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék törvényesen biztosította-e a másodfellebbezési lehetőséget.

A Be. 386. § (1) bekezdésének értelmében harmadfokú eljárásnak akkor van helye, ha a másodfokú bíróság ügydöntő határozatának eltérő rendelkezése a büntető anyagi jog szabályát sérti. Ez a feltétel a másodfellebbezés joghatályosságának, és nem az érdemi elbírálás alaposságának a kérdése, illetve feltétele. A Be. 386. § (1) bekezdés c/ pontja alapján a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz akkor is, ha a másodfokú bíróság a büntető jog szabályainak megsértésével az első fokon elítélt vádlottat felmentette, vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette.

Jelen ügyben a harmadfokú eljárás lehetőségét lényegileg a másodfokú határozat bűnösség körében eltérő rendelkezése teremtette meg, a bejelentett fellebbezés valóban joghatályosnak tekinthető, melynek oka a testi sértés vétsége tekintetében másodfokon hozott eljárást megszüntető rendelkezés volt.

A felülbírálatot az ítéltábla a Be. 387. § (2) bekezdése szerint az ügy teljes terjedelmében végezte el, függetlenül a fellebbezés okától és irányától. A revízió elvének szem előtt tartásával ellenőrizte, hogy az elsőfokú és másodfokú bíróságok az eljárási szabályokat megtartották-e, és vizsgálta a másodfokú ítélet megalapozottságát is. Ennek során megállapította, hogy sem a járásbíróság, sem a törvényszék nem vétett feltétlen, vagy olyan súlyú relatív hibát, ami az érdemi felülbírálatot kizárná, és a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésének lehetőségét felvetette volna. Valójában ilyen okra harmadfokon a felek sem hivatkoztak. Az eljárásjog revíziójával kapcsolatosan kizárólag kisebb perjogi hiba volt tetten érhető, hiszen az elsőfokú bíróság annyiban eltért a Be. rendelkezéseitől, hogy a 2013. március 28. napjától kezdődően tárgyalásra idézett tanúkat, a mentő körülmény elhallgatásának törvényi következményeire is figyelmeztette (41., 49., 54. sorszámú jegyzőkönyvek szerint). Ugyanakkor ezzel kapcsolatosan a Be. 85. § (3) bekezdése már 2011. március 1. napját követően nem tartalmazott előírást, hiszen a jogszabálynak a 2010. évi CLXXXIII. törvény 134. §-ával eszközölt módosítása szerint utóbbi időponttól kezdődően elegendő volt csakis a hamis tanúzás törvényi következményeire történő figyelmeztetés. Az elsőfokú bíróság által alkalmazott forma tehát részben szükségtelen volt, így a figyelmeztetés pontatlannak tekinthető, ám az nem befolyásolta lényegesen a személyi bizonyítás törvényességét, hiszen a jelzett eljárási cselekmény idején hatályos Be. 85. § (3) bekezdése szerint megkövetelt kioktatás is elhangzott.

Az elsőfokú bíróság által rögzített, a másodfokú bíróság által tett kiegészítésekkel, pontosításokkal ítélete alapjául elfogadott tényállás azonban hiányos, mert az nem a fiatakorú vádlott életkörülményeiről készült környezettanulmány releváns megállapításait tartalmazza, és nem szerepelteti a megszüntetett próbára bocsátással érintett ügyben megállapított tényállást. A megalapozatlanság ugyan a tényállás több részét érinti, ám teljesnek nem ítéltető, ezért hatályon kívül helyezéshez nem vezethet.

Az ítélet tábla azonban rámutat arra, hogy fiatalkorúak elleni ügyekben mellőzhetetlen a környezettanulmány adatainak tényállásba foglalása. Ezen túlmenően töretlen a bírói gyakorlat abban is, hogy a próbára bocsátás megszüntetése esetén, az intézkedést alkalmazó határozatba foglalt tényállást az új ügy tényállásának is tartalmaznia kell, ellenkező esetben az ítélet jelentős mértékben hiányossá válik. Az elsőfokú bíróság e körben lényegében nem állapított meg tényállást, s azt a törvényszék sem pótolta. Jelen esetben speciális helyzet alakult ki, mert egy jogerős határozat tényállását kellett jelen ítéletbe foglalni, s arra az iratok tartalma alapján lehetőség nyílt.

A részleges megalapozatlanság, így az iratok tartalma alapján a harmadfokú eljárásban is orvosolható, ezért az ítélet tábla a tényállást a Be. 388. § (2) bekezdése alapján a következőkkel egészíti ki.

Fk. II. r. vádlott az őrizetbe vételéig élettársával, és annak családjával élt közös háztartásban életvitelszerűen. Ettől függetlenül édesanyjával és családjával mindennap tartotta a kapcsolatot. Édesapja jogerősen kiszabott szabadságvesztését töltötte, nevelőapja pedig előzetes letartóztatásban volt. A családdal él a nevelőapja felesége - - és nagykorú lánya - - is. Az anya aktív korúak rendszeres szociális segélyében részesült, ezen kívül családi pótlékot is folyósítottak számukra, és az anyai nagyszülők szintén támogatták a családot. Testvérei, nevelőszülőknél kerültek elhelyezésre.

Fk. II. r. vádlott általános iskolai tanuló, magatartásával és szorgalmával nem volt komoly probléma. Több esetben volt iskolai hiányzása, melyeket csak később tudott igazolni. Az oktatási intézményben versenyszerűen sportolt, atlétizált és asztali teniszezett, az intézeti szintű sportversenyeken, valamint szellemi-kulturális vetélkedőkön rendszeresen a helyezettek között szerepel. A napi rendszerinti foglalkozásokon kapott feladatait nagy szorgalommal, kitartással végzi, a foglalkozások teljes időtartamában terelhető. Gyakran vállal önkéntes munkát, szívesen segít társainak, és nevelőinek a mindennapi tevékenységekben (nyomozási irat 675-683. oldalain elfekvő környezettanulmány, 9. sorszám alatti nevelői jellemzés).

A Hajdúböszörményi Városi Bíróság 1.Fk.2/2012/23. számú ítéletében megállapított tényállás a következő. Fk. vádlott 2009. november 11. napján 21 óra és 23 óra közötti időpontban gyermekkorú társaival, a 13 éves és a szintén 13 éves közös elhatározás alapján megjelentek a magukkal vitt 1 db 20 literes műanyag kannával sértett , . szám alatti lakóházánál azzal a céllal, hogy gázolajat tulajdonítsanak el jogtalanul. A vádlott és gyermekkorú társai sértett lakásának udvarára a kerítésen át bemásztak, és miután az ott lévő melléképület ajtajáról a lakatpántot felfeszítették, onnan - miután gázolajat nem találtak - jogtalanul eltulajdonítottak 1 db Hetra hegesztő transzformátort, 1 db Alpina 66 láncfűrész, 1 db Redline kis méretű sarokcsiszolót, 1 db transzformátort, 1 db Black & Decker nagy méretű sarokcsiszolót, 1 db Slavia 630 típusú légpuskát összesen 50 000 forint értékben, melyeket a légpuska kivételével egy ott talált tápos zsákba raktak, míg az 1 db 20 literes műanyag kannát otthagyták.

A helyszínről távozó vádlottat és gyermekkorú társait a sértett lakóháza közelében arra járó rendőrfőnök megzavarta, így fk. vádlott és gyermekkorú társai a zsákot hátrahagyva

elmenekültek, ezért a sértett lopási kárából 40 000 forint megtérült, míg a lakat lefeszítésével okozott 1 700 forint rongálási kár az eljárás során nem térült meg.

Fenti kiegészítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá, felülbírálatra alkalmassá vált, és a Be. 388. § (1) bekezdése alapján irányadónak tekinthető.

Az eljárás tárgyává tett cselekmények vizsgálata során az ítélőtábla megalapozottnak találta, hogy a másodfokon eljáró törvényszék a sérelmére megvalósított testi épséget sértő cselekményt testi sértés vétségeként minősítette, s helytálló az e tekintetben - magánindítvány hiányában - hozott felmentő rendelkezés. A további, vagyon elleni erőszakos bűncselekmény tekintetében viszont okszerű következtetés vonható le fk. II. r. vádlott bűnösségére. Az eljáró bíróságok által elemzett bizonyítékok, a büntetőjogi felelősség szempontjából meghatározó peradatok vizsgálata teljes, az iratok tartalmának és a logika szabályainak megfelelő. Ezért egyet lehetett érteni a sérelmére elkövetett cselekmény egységes, rablás büntetteként történő minősítésével, mely körben a törvényszék indokolási kötelezettségét is maradéktalanul teljesítette, annak kiegészítése a jelen harmadfokú határozatban szükségtelen.

Ami a cselekmény jogi minősítését illeti, a másodfokon eljáró törvényszék vizsgálata kiterjedt az időbeli hatály körében arra is, hogy a cselekmény elkövetése után, 2013. július 1. napján hatályba lépett 2012. évi C. törvénybe foglalt új büntető anyagi jogi kódex (Btk.) időbeli hatályra vonatkozó előírásai szerint főszabályként a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Kivételt jelent, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálandó el, mert ezen esetekben az új büntető törvény alkalmazásának van helye.

A vizsgálat során a konkrét magatartást a bírói szillogizmus folyamatában mindkét jogszabály szerint „el kell bírálni”, s azt kell enyhébbnek tekinteni, amelynek alkalmazása enyhébb megítéléshez vezet. Jelen ügyben megállapítható, hogy a vádbeli bűncselekmény büntetendősége nem szűnt meg, és a büntetési tétel azonos, mint ahogy a középértékes büntetés kiszabásra vonatkozó előírások is.

Ugyanakkor a jelenleg hatályos Btk. mégis enyhébb elbírálást tesz lehetővé melynek másodfokú határozatban hivatkozott okai kiegészítésre szorulnak. A Btk. 38. § (2) bekezdése alapján ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt, annak legkorábbi időpontja a büntetés 2/3-ad részének, de legkevesebb 3 hónapnak a kitöltését követő nap, szemben az 1978. évi IV. törvény 111. § (1) bekezdésével, mely szerint az irányadó börtön fokozatnál a büntetés 3/4-ed részének letöltése után nyílt meg a feltételes szabadságra bocsátás kedvezménye. A Kúria 4/2013. (X.14.) BK. véleménye szerint határozott tartamú szabadságvesztés esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik. Megváltozása ekként alapot ad - enyhébb elbírálás címén - a módosító törvény alkalmazására [B.8. számú Elvi Határozat II. pont, (BH. 2014/7.), ÍH 2014.4.]. Ezen felül az ítélőtábla szerint a Btk. 121. § (3) bekezdésének, valamint 122. §-ának az

ideiglenes elbocsátás megszüntetésével kapcsolatos szabályozása ugyancsak kedvezőbb fk. II. r. vádlott esetében, mint az elkövetés idején hatályban volt 1978. évi IV. törvény 118. § (4) bekezdésében rögzítettek. Ezért a harmadfokú bíróság is az új törvényt ítélte enyhébbnek, és azt alkalmazta, egyetértve a másodfokú bíróság és az ügyészség által hivatkozott indokokkal, szemben a védő által kifejtettekkel.

A törvényszék a büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi, enyhítő és súlyosító körülményeket maradéktalanul feltárta, és azokat megfelelően értékelte. Nem tévedett, amikor úgy találta, hogy a megvalósított cselekmény konkrét tárgyi súlyához és fk. II. r. vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyességhez a már első fokon kiszabott büntetés kellő mértékben igazodik. A másodfokú határozat ellen bejelentett, lényegileg enyhítést célzó fellebbezés tehát nem vezethetett eredményre.

A másodfokú bíróságként eljáró törvényszék azonban a járulékos kérdések tekintetében részben figyelmen kívül hagyta az elkövetéskori és elbíráláskori anyagi jogi kódexek ideiglenes elbocsátás körében tetten érhető eltérő rendelkezéseit. Az elkövetés időpontjában hatályos 1978. évi IV. törvény 118. § (4) bekezdése alapján az ideiglenes elbocsátás alatt megvalósított cselekmény miatti szabadságvesztésre ítélet esetén tényszerűen helye volt az ideiglenes elbocsátás megszüntetésének.

Ellenben a 2013. július 1. napján hatályba lépett anyagi jogi szabályozás - mely a másodfokú ítélet meghozatalának idején és jelenleg is irányadó - tehát a Btk. 121. § (3) bekezdése kizárólag akkor teszi lehetővé az ideiglenes elbocsátás megszüntetését, ha a fiatakorú terheltet annak tartama alatt ítélik szabadságvesztésre (vagy vele szemben javítóintézeti nevelést rendelnek el). Ezen felül a Btk. 122. §-a ugyancsak az ideiglenes elbocsátás alatti elítélés - nevezetesen végrehajtandó szabadságvesztés - esetén tartalmaz jogkövetkezményeket.

Ugyanakkor fk. II. r. vádlott tekintetében az aggálytalan előéleti adatok alapján az állapítható meg, hogy noha a terhére rótt bűncselekményt valóban a Debreceni Városi Bíróság 34.Fk.2043/2010/26. számú ítéletének végrehajtásához kapcsolódó, 2 év 6 hónap javítóintézeti neveléséből 2011. március 16. napján elrendelt ideiglenes elbocsátás alatt követte el (2012. február 6. napján), ám annak tartama már 2012. június 9-én eltelt. Következésképp az ideiglenes elbocsátás megszüntetésének a törvényszék által indokoltan felhívott elbíráláskori szabály, a Btk. szerint nem teremthetett meg az anyagi jogi alapja, az e tekintetben hozott rendelkezés mellőzésének volt helye, melyről az ítéletáblának harmadfokon kellett határoznia.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletének járulékos rendelkezései már mindenben törvényesnek tekinthetők.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéletábla a Miskolci Törvényszék ítéletét a szükséges részben a Be. 398. § (1) bekezdése szerint megváltoztatta, míg további helyes rendelkezéseit a Be. 397. §-ra utalással helybenhagyta.

A másodfokú ítélet kihirdetésétől a harmadfokú döntésig a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztésbe történő beszámítását a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdései teremtik meg.

A harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség tárgyában hozott döntés a Be. 381. § (1) bekezdésén alapszik, figyelemmel a Be. 385. §-ában írtakra.

Debrecen, 2014. november 17.

Dr. Elek Balázs sk.	. Bakó József sk.	. Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke	a tanács tagja, előadó	a tanács tagja

Záradék:

A Miskolci Törvényszék 7.Fkf.1698/2013/22. számú ítélete Fk. II. r. vádlott vonatkozásában a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2014. november 17.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.